

Andrespråksdidaktikk

Narvik, 21.april – Vigdis Gløkken

- ❖ Arbeid med hovedområdene
- ❖ Tilpasset opplæring for alle elever
- ❖ Organisering av opplæringen
- ❖ Læremidler og pedagogiske ressurser

Et barns språklige kompetanse ved skolestart:

- ordforråd på 8000- 10 000 ord
- Mer reseptivt enn produktivt
- Kan bøye ordene
- Gjør forskjell på bestemt, ubestemt form og ulike tempus
- Kan uttrykke seg sammenhengende tale
- Kan fortelle historie, forklare (Seli, 2008)

Tospråklige elever med andre førstespråk enn norsk

- Mer begrenset base i norsk enn elever med norsk som morsmål
- Det gjelder: lydsystemet, grammatikk, ordforrådet, posisjonssystemer,
- Det tar lang tid å lære seg et andrespråk!

HVOR LANG TID TAR DET Å LÆRE SEG ET ANDRESPRÅK?

- Akademisk språk og hverdagspråk
- 5 – 7 år (Jim Cummins)

Synet på læring

- Vi skaffer oss erfaringer og kunnskap i samspill med andre
- Det som et barn kan gjøre med litt hjelp i dag, kan hun gjøre selv i morgen

Konsekvenser for opplæringen

- Læreren legger til rette for at eleven er aktiv
- Elevens førforståelse og bakgrunnskunnskaper benyttes og gis verdi
- Læreren knytter sammen det eleven allerede vet, og det nye de skal lære

Språk læres i interaksjon

mellom en som skal lære det, og en som allerede kan det bedre. Den som skal lære språk, må trekkes inn i kommunikasjonen på målspråket på en eller annen måte. Det er ikke tilstrekkelig å være fysisk til stede og "utsettes" for språket

Hovedområdet "Lytte og tale"

Dreier seg om å

- * forstå norsk tale, utvide ordforråd og begreper og gjøre seg forstått på norsk
- * lytte og gjenkjenne språklige størrelser som lyder, ord, uttrykk og begreper, og å kunne bruke disse i egen tale
- å utvikle kommunikative ferdigheter gjennom muntlig språkbruk i forskjellige situasjoner og i arbeid med ulike temaer.

Lytte

- Nivå 1
  - Forstå enkle beskjeder
  - Forstå og bruke sentrale ord og uttrykk for grunnleggende behov på skolen og i fritiden
  - Forstå og bruke vanlige høflighetsformer
  - Forstå og bruke tall i praktiske situasjoner

Lytte

- Nivå 2
  - Ta imot og gi informasjon og beskjeder i ulike situasjoner
  - Lytte til andre og gi respons på fortellinger og beskrivelser
  - Forstå og bruke tall og størrelser i praktiske situasjoner

Lytte

- Nivå 3
  - Kompetansemålene er knyttet til tale. Men for å delta i muntlig kommunikasjon må eleven kunne lytte med forståelse.
  - Tale dokumenterer både reseptive og produktive muntlige ferdigheter

Arbeid med lytting

- En krevende prosess å avkode og forstå talt språk
- Når begynner og slutter ordet?

Intensiv lytting

lytter med full oppmerksomhet til hver ytring

- lytte til ord med enkel/dobbel konsonant,
- enkeltlyder,
- tall

Målettet lytting

Trene på å få med seg hovedinnholdet i en tekst

- Lytte til en tekst –spørsmål på forhånd
- Lytte til jevnaldrendes fortellinger
- Lytte for å lære

Tale

- Nivå 1
  - Uttrykke egne følelser, tanker og ønsker
  - Presentere seg selv, stille og svare på spørsmål knyttet til egen person, familie, handlinger, hendelser og objekter i nære omgivelser
  - Delta i enkle samtaler, spørre hva ting heter og hva ord betyr, gi uttrykk for at en ikke forstår og be om hjelp

Tale

- Nivå 2
  - Snakke med tydelig uttale
  - Gi uttrykk for egne meninger
  - Beskrive seg selv, familie, venner, fritid, skole, arbeidsliv og nærmiljø
  - Ta imot og gi informasjon og beskjeder i ulike situasjoner

Tale

- Nivå 3
  - Uttrykke og grunngi, ta ordet bruke faglige ord, delta aktivt, oppsummere, beskrive, fortelle

Arbeid med tale

- Samtale
- Uttaletrening – rim, regler, sang, fonetikk
- Bygge opp ordforråd med utgangspunkt fra det nære til det fjerne

Arbeid med ordforråd

- Knyttes til tema
- Tema som engasjerer
- Benytte elevers bakgrunnskunnskap
- Skape sammenheng

HVA VIL DET SI Å KUNNE ET ORD?

- Kjenne det igjen i tale
- Kunne produsere det
- Kjenne til innholdet knyttet til ordet
- Kjenne nettverk av assosiasjoner
- Positive eller negative bibetydninger
- Kjenne ordets stilistiske og sosiale bruk
- Kjenne syntaktisk og morfologisk oppførsel
- Kjenne ordets semantiske komponenter

Nye ord

- må presenteres i sammenhenger hvor man til tross for manglende kunnskap om enkeltord, likevel kan forstå det som foregår.
- må presenteres i sammenhenger som gir utfordringer, men som ikke inneholder for mange nye ord om gangen slik at forståelse blir umulig.

Samtalen mellom lærer og elev

- Tilpass språket til elevens kompetansenivå, og litt over
- Utgangspunkt i her og nå situasjoner
- Sørg for at eleven må reflektere og tenke
- Ta opp og bygg videre på det eleven forteller
- Hva mener du? Hva skjedde? Hvorfor tror du dette hendte?

Interaksjonen i klasserommet

- Legge til rette for gruppeoppgaver der alle elever er aktive
- Oppgaver som krever samarbeid
- Ulik informasjon
- Sørg for at elevene må bruke språket!

